

Aggressiv häst kan ha ont

Text och foto: Ulrika Fähræus

En häst som trivs med sitt liv och sin uppgift brukar vara trevlig och snäll att hålla på med. Om hästen förändras och blir grinig och sur kan det ofta ha att göra med någon sorts obehag.

Om en häst får förändringar i beteendet är det alltid bra att undersöka den för att utesluta smärta, menar en etolog och professor i djurskydd.

På en ridbana någonstans i Sverige kämpar en tränare och en ryttare med en häst. Den vill inte hoppa. Gång på gång vägrar den. Ryttaren tar till spöet och tränaren bygger infångare. När hästen äntligen har hoppat går den i korsgalopp efter hindret. Tränaren säger att vi ska nog få ordning på den.

Någon annanstans tränas det på ett dressyrprogram inför en tävling. Hästen är "tjafsigt i munnen" och går inget vidare. Ryttaren hoppar av, drar åt nosgrimman ett hål till och sitter upp igen. Hästen tjafsar inte längre med munnen, men den är spänd. När ryttaren kommer med tränset nästa dag vänder hästen bort huvudet.

På ytterligare en annan plats betar sig en häst illa i stallgången. Den lägger öronen bakåt när den blir borstad, lyfter ibland ett bakben och hugger i luften. Den är allmänt sur och ingen tycker om den.

Är hästen bara dum eller protesterar den mot något? Ofta är smärta orsaken till oönskade beteenden.

DEN FÖRSTA HÄSTEN blev strax senare halt och fick avlivas på grund av pålagringar. Den andra hade sår i kindköttet, orsakade av nosgrimman. Den tredje hade ont i ryggen och fick rehabiliteras i ett halvår.

– Att det finns en koppling mellan aggressivitet eller dåligt uppförande och smärta hos djur är välkänt, säger Linda Keeling, etolog och professor i djurskydd vid Sveriges Lantbruksuniversitet i Uppsala.

– Djur visar att de har obehag på det enda sätt de kan och det är upp till oss människor att göra vad vi kan för att tolka deras signaler.

Många hästägare är lyhörda och erfarna, men för andra kanske det dröjer innan de ser sambandet. De

eller andra i omgivningen kanske bara tycker att hästen är "dum" och behöver uppföstran.

– **JAG MÅDDE JÄTTEDÅLIGT** när jag insåg att min häst antagligen vägrade på hindren för att den hade ont, säger ägaren till den första hästen.

Hon vill vara anonym, och säger att i dag är hon mycket mer uppmärksam på vad hästens beteende kan betyda.

– Det var min första häst och jag var okunnig. Jag skäms, men jag är mer förvånad över hur tränaren gick på, han har hållit på med hästar i hela sitt liv.

Hästen ordinerades senare smärtstillande medicin under två veckor. Plötsligt försvann grinigheten. Hästen var glad och ställde upp i ridningen. Men efter behandlingsperiodens slut kom problemen tillbaka.

– Det var då jag förstod. Det var hemskt, jag fick nattsvart samvete för allt bråk jag hade utsatt honom för. Jag hade trott att han bara testade mig.

LINDA KEELING TROR att okunnighet ibland är skälet till att djurägaren inte inser vad hästen försöker säga. Men samtidigt är de allra flesta hästägare mycket måna om sina hästar och vill deras bästa på alla

sätt, menar hon.

– Det är en fördel om de människor som finns i hästens närhet känner den väl. Då ser man när det blir förändringar. Känner man inte hästen eller just har köpt den är det svårare att säga något om dess beteende.

– Detta är ett av alla skäl till varför det är så viktigt att göra en veterinärbesiktning på hästen i samband med köp.

HASTIGT UPPKOMNA förändringar i hästens beteende betyder att den reagerar på något, förklarar Linda Keeling. En beteendeförändring som kommer krypande långsamt kan

vara svårare att tolka. Den kan ha många orsaker; en skulle kunna vara ett kroppsligt bekymmer som är under utveckling.

Alla hästar visar inte dock inte hur ont de har förrän det har gått ganska långt.

– Hästar är oerhört välvilliga djur som vill göra sin ryttare nöjd. En del hästar kan ställa upp på mycket även om de har ont, säger Linda Keeling.

OKUNNIGHET KAN handla om mycket annat än oförmåga att tolka hästens signaler. Brist på kunskaper kan till exempel leda till att hästen inte får de gränser den behöver och att den betar dig illa på grund av det, tror Linda Keeling.

– Det är bra att alltid undersöka om hästen har ont om den betar sig illa, men en och annan gång kan det nog bero på att den som har hand om den inte har förmåga att uppföstra den.

– Man bör noga undersöka en häst som uppvisar ett aggressivt eller obehagligt beteende för att utsluta om smärta eller annat obehag är grundproblemet. ■

Fotnot: En etolog är en expert på djurs beteende.

En häst som visar aggression eller stark ovilja vid sadling kan ha ont i ryggen och försöker därför värja sig mot sadlingen.

Foto: Ann-Sofie Hjörn